

P. Oosterleeschool
christelijk basisonderwijs

P. Oosterleeschool

Schoolondersteuningsprofiel

2017-2021

Inleiding

Een schoolondersteuningsprofiel (SOP) is een wettelijk verplicht document voor elke school. Een schoolondersteuningsprofiel wordt door een schoolteam opgesteld en het team beschrijft in het profiel op welke manier de school passend onderwijs realiseert. Het bestuur stelt het schoolondersteuningprofiel eenmaal in de vier jaar vast. Ons eerste profiel dateert uit 2013. Vandaar dat er nu een nieuw schoolondersteuningsprofiel is opgesteld voor de periode 2017-2021. De medezeggenschapsraad van onze school heeft adviesrecht. Het schrijven van ons SOP is een momentopname. Wij streven ernaar om ons SOP jaarlijks te evalueren en daar wij nodig bij te stellen om een zo goed mogelijk beeld te kunnen blijven schetsen van onze invulling van passend onderwijs.

Het SOP heeft verschillende functies:

- Het profiel geeft ouders inzicht in de wijze waarop onze school basisondersteuning en extra ondersteuning realiseert en welke kennis en kunde bij ons op school aanwezig is;
- Het profiel geeft input voor het samenwerkingsverband, om vast te stellen of alle scholen samen een dekkend netwerk vormen van passend onderwijs voor alle leerlingen in onze regio Haaglanden;
- Het profiel is ook een houvast bij de afweging of we voor leerlingen met een onderwijsbehoefte passend onderwijs kunnen bieden.

Naast het SOP kent onze school een Zorgdocument. In dit document beschrijven wij de meer praktische zaken met betrekking tot de ondersteuning en de procedures die wij (moeten) volgen. Uiteraard ligt er ook een link naar ons meerjarig beleidsplan (het Schoolplan). In onze Schoolgids nemen wij een samenvatting op van het SOP.

Inhoudsopgave

1. Contactgegevens van de school	p. 4
2. Algemene gegevens	p. 4
3. Basisondersteuning	p. 5
4. Extra ondersteuning	p. 15
5. Overzicht protocollen	p. 16
6. Ondersteuningsvoorzieningen	p. 16
7. Ontwikkelplan	p. 17

1. Contactgegevens van de school

School	P. Oosterleeschool
Brinnummer	17TY
Adres	Pieter Langendijkstraat 81 2533 TG Den Haag
Telefoon	070 380 15 34
Website school	http://oosterleeschool.nl
Naam directeur	Dhr Ton Geleijnse (Interim directeur)
e-mail directeur	tgeleijnse@scoh.nl
Naam intern begeleider	Onderbouw (ma, di, vrij) mw C. Caminada Middenbouw (ma, di, do) mw I. de Jongh Bovenbouw (ma, di, do) mw M. Lochtenbergh
e-mail intern begeleider	ccaminada@scoh.nl idjongh@scoh.nl mlochtenbergh@scoh.nl

2. Algemene gegevens

Onderstaande gegevens wijzigen jaarlijks. Wij streven ernaar om deze gegevens in de door ons jaarlijks op te stellen schoolgids op te nemen.

	2017-2018
Leerlingaantal per 1 oktober 2017	374
Schoolgroep en/of percentage gewichtsl leerlingen	121 gewichtsl leerlingen
Aantal groepen	19
Aantal verwijzingen	8
Aantal leerlingen met arrangement swv SPPOH	4

3. Basisondersteuning

De Basisondersteuning in ons samenwerkingsverband bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Basiskwaliteit.
- B. Organisatie van de ondersteuningsstructuur op de school.
- C. Handelingsgericht werken.
- D. Preventieve en licht curatieve interventies.

3.A. Basiskwaliteit

De basiskwaliteit is op orde als de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen van inspectie. De P. Oosterleeschool heeft vanuit het Toezichtskader van de Onderwijsinspectie een basisarrangement gekregen. U kunt het verslag daarvan inzien via onderstaande link:

Datum: 22-9-2014	Basiskwaliteit: https://www.scholenopdekaart.nl/Basisscholen/11868/P-Oosterleeschool-school-voor-Christelijk-Basisonderwijs/categorie/Waardering
------------------	--

3.B. Organisatie van de ondersteuningsstructuur op de school

In het werk- en denkkader worden op het niveau van de basisondersteuning twee niveaus onderscheiden:

- Kwalitatief goed onderwijs aan de groep. Leerlingen hebben voldoende aan het basisaanbod. Alle leerlingen worden besproken in een groepsbespreking.
- Voor een klein aantal leerlingen worden preventieve en licht curatieve interventies ingezet. Het betreft leerlingen die aanvulling nodig hebben op de doelen voor de basisgroep en subgroepen. De leerling wordt besproken in de leerlingbespreking.

In onderstaand schema staat de ondersteuningsstructuur van de school. De ondersteuningsstructuur is de wijze waarop de school ondersteuning zichtbaar heeft georganiseerd, ernaar handelt en met andere organisaties en specialisten werkt.

Ondersteuningsniveaus

Basisondersteuning	Inhoud	Voor wie	Afstemming/overleg
Niveau 1	Kwalitatief goed onderwijs aan de groep. De leerkracht werkt handelingsgericht en zetten in hun lessen het model Directe Instructie in (DIM). Afstemming onderwijs op specifieke behoeften binnen het basisaanbod. De algemene ondersteuning werkt preventief.	Leerlingen hebben voldoende aan het basisaanbod. Elke leerling werkt op zijn of haar niveau binnen het aanbod van de groep. Voor sommige leerlingen vindt intensivering binnen het basisaanbod van de groep plaats.	Groepsbespreking (leerkracht, intern begeleider) Leerkrachten onderling (doorgaande lijn en elkaar benutten als steunbron, intercollegiale consultatie, paralleloverleg) Leerkracht - ouder. Leerkracht - intern begeleider

Niveau 2	Inzetten van preventieve en licht curatieve interventies	<p>Leerlingen die aanvulling nodig hebben op de doelen voor de basisgroep en subgroepen.</p> <p>De extra zorg komt in het handelen van de leerkracht tot uitdrukking door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer gerichte leer- en instructietijd (verlengde instructie) • Extra korte specifieke begeleiding • Een aangepaste groepsorganisatie • Extra pedagogische maatregelen 	<p>Leerlingbespreking (leerkracht, intern begeleider). Indien gewenst bespreking met de adviseur van het HCO. Indien gewenst overleg met adviseur van het samenwerkingsverband. Leerkrachten onderling (elkaar benutten als steunbron)</p> <p>Leerkracht - ouder Leerkracht - intern begeleider</p> <p>Bij dit ondersteuningsniveau horen ook de volgende mogelijke aanpakken:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Aanvraag interne observatie door Intern begeleider/ gedragsdeskundige/collega -In overleg met ouders logopedie of fysiotherapie inzetten -Motorische remedial teaching (MRT) aanvragen voor leerlingen in gr 3-8, na 1 jaar MRT wordt opgeschaald naar zorgniveau 3
Niveau 3	Extra ondersteuning; opstellen van een individueel handelingsplan of groepshandelingsplan of extra hulp subgroep in groepsplan of ontwikkelingsperspectief	<p>Leerlingen die aanvulling nodig hebben op de doelen voor de subgroep extra hulp en daardoor mogelijk in een groepshandelingsplan of individueel handelingsplan of op een eigen leerlijn komen.</p> <p>Wanneer een leerling, na de evaluatie in het cyclisch proces, de doelen onvoldoende bereikt heeft, of de doelen onvoldoende uitdaging bieden, wordt</p>	<p>Leerkracht, intern begeleider, eventueel een HCO medewerker, de schoolmaatschappelijk werker of externe deskundigen én de ouders; Indien gewenst overleg met adviseur van het samenwerkingsverband. Bij sociaal-emotionele problematiek interventie via externe deskundige(n).</p>

		het kind besproken tijdens de groepsbespreking met de IB-er (3x per jaar) of gesprek op aanvraag.	
Niveau 4	Extra ondersteuning in samenspraak met externen	<p>Leerlingen die geen aansluiting vinden bij reguliere doelen (vanaf groep 5):</p> <ul style="list-style-type: none"> -Het leerrendement is lager dan 75%) -Of: > 1 jr achterstand op rekenen en begrijpend lezen) -De verwachte uitstroom is PRO/SO/LWOO <p>Ook voor leerlingen voor wie een individueel arrangement moet worden aangevraagd:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Leerlingen bij wie sprake is van een taalstoornis en/of een IQ <80 -Het eerder niet succesvol gewerkt hebben met een (groeps)handelingsplan of in de subgroep extra hulp van het groepsplan (vakgebied) en desondanks is de leerachterstand opgelopen tot $\geq 1,5$ jaar, waarbij voornamelijk gekeken wordt naar de kernvakken Begrijpend Lezen, Rekenen&Wiskunde en ook naar Spelling -Er voor wat betreft het vak Rekenen in een Maatschrift moet worden gewerkt van een leerjaar lager <p>Gegevens over de capaciteiten zijn verkregen uit een onderzoek (o.a. IPO,</p>	<p>Leerkracht, intern begeleider, eventueel een HCO medewerker, de schoolmaatschappelijk werkster of externe deskundigen, de adviseur van het samenwerkingsverband én de ouders.</p> <p>Extra ondersteuning in samenspraak met externen Wanneer de leerlingbespreking niet leidt tot overzicht, inzicht en er sprake blijft van een handelingsverlegenheid, wordt de leerling besproken tijdens een Multidisciplinair Overleg (MDO) in aanwezigheid van de onderwijsadviseur van het SPPOH met als doel inzicht te krijgen in de onderwijsbehoeften van het kind. Het MDO kent geen vaste samenstelling. Het MDO is op maat afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van de leerling/leerkracht/school/ouders.</p>

		Rakit, WISC-III) of gegevens uit logopedische verslagen, verslagen observaties vanuit specialistische scholen of instanties (bijv Kentalis). Voor deze IIn wordt altijd een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld.	
Niveau 5	De leerling kan uitsluitend met hulp van externe ondersteuning bij ons op school blijven of er is sprake van plaatsing op een andere voorziening die past bij de ondersteuningsbehoeften van de leerling.	In het eerder gehouden MDO en uit het geëvalueerde OPP is naar voren gekomen dat voor de leerling een Individueel Arrangement (IA) of een toelaatbaarheidsverklaring (SO/SBO) aangevraagd moet worden. Na een halfjaar/jaar wordt geëvalueerd of de inzet van het IA voldoende is geweest. Zo niet, dan wordt of in een MDO of in samenspraak met de adviseur passend onderwijs gekeken of er overgegaan moet worden op de aanvraag voor een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het SBO of SO.	Leerkracht, intern begeleider, eventueel een HCO medewerker, de schoolmaatschappelijk werkster of externe deskundigen, de adviseur van het samenwerkingsverband én de ouders (ouders worden te allen tijde betrokken en dienen in te stemmen).

3.C Handelingsgericht werken

Op de P.Oosterleeschool wordt gewerkt met de cyclus Handelingsgericht werken (HGW). De kern van HGW is dat op groeps- en schoolniveau het onderwijs passend wordt gemaakt aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Handelingsgericht werken (HGW) is een systematische manier van werken, waarin het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen. Aan de hand van de hiervan wordt gekeken welke onderwijsbehoeften het betreffende kind heeft. Het onderwijs wordt daarop aangepast (Pameijer, Van Beukering & De Lange, 2009).

HGW gaat uit van zeven principes:

1. De onderwijsbehoeften van het kind staan centraal.

2. Afstemming en wisselwerking tussen kind en zijn omgeving: de groep, de leerkracht, de school en de ouders. De omgeving moet goed afgestemd zijn op wat het kind nodig heeft.
3. De leerkracht doet ertoe. Hij kan afstemmen op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken.
4. Een positief uitgangspunt. Dit gaat niet alleen om de positieve aspecten van het kind, maar ook van de leerkracht, de groep, de school en de ouders.
5. Constructieve samenwerking tussen school en ouders. De verantwoordelijkheid voor initiatief ligt bij de school. School geeft de verwachtingen over de verantwoordelijkheid van ouders duidelijk aan.
6. Doelgericht werken. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal emotioneel functioneren van de leerlingen. Het gaat hierbij zowel om korte als lange termijndoelen. De doelen worden geëvalueerd volgens de HGW-cyclus (zie hieronder). Ze worden SMART geformuleerd.
7. De werkwijze van school is systematisch en transparant. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer. Die werkwijze wordt in dit document beschreven.

In onderstaand overzicht staan de zeven uitgangspunten van handelingsgericht werken. Daaronder staat de standaard beschreven van ons samenwerkingsverband SPPOH. De manier waarop onze school de uitgangspunten van handelingsgericht werken in de praktijk laat zien, staat beschreven bij 'onze school'. We hebben daarbij geen gebruik gemaakt van een hgw-scan, maar van onze eigen vragenlijst.

Standaarden handelingsgericht werken (naar <i>Handelingsgericht Werken</i>, N. Pameijer) vertaald naar onze school
1. Onderwijsbehoefte staan centraal.
Alle leerkrachten bekijken dagelijks de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoefte te begrijpen en daarop af te stemmen.
<i>Onze school:</i> In onze school maken we groepsplannen waarin de onderwijsbehoefte per vakgebied beschreven worden. Daarnaast nemen wij diverse methode gebonden toetsen af voor de basisvaardigheden. Op basis van die bevindingen passen wij het onderwijs aan de leerlingen aan.
2. De wisselwerking en afstemming tussen het kind, opvoeding en onderwijs.
Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam.
<i>Onze school:</i> Op onze school staat in het groepsplan beschreven welke belemmerende, maar ook welke bevorderende factoren een kind heeft. Die laatste categorie wordt voornamelijk gebruikt om de kinderen uit te dagen en te stimuleren bij hun ontwikkeling. De leerkracht verwoordt de onderwijsbehoefte van een leerling en omschrijft deze behoeften in het groepsplan. De leerlingen met gelijke/vergelijkbare onderwijsbehoefte worden geclusterd, vervolgens wordt het groepsplan door de leerkracht opgesteld en besproken met de intern begeleider.
3. De leerkracht doet ertoe
<i>Onze school</i>

De teamleden zijn positief ingesteld en hebben hoge verwachtingen. Zij zijn geduldig, beslist en consequent. Zij vragen om feedback en reflecteren op eigen houding en handelen. De teamleden gaan goed om met de verschillen tussen leerlingen. De teamleden geven een heldere, kwalitatief goede instructie, die stapsgewijs is opgebouwd. De instructie is gevarieerd, met interactie. De teamleden geven vooraf het lesdoel aan en evalueren dat aan het einde van de les. Tussentijds wordt steeds gecontroleerd of de leerlingen het begrijpen. Er wordt goed klassenmanagement gehanteerd, want dat kan problemen voorkomen en ervoor zorgen dat alles soepel loopt. Onze teamleden zijn alert op wat er zich afspeelt in de groep, zij hebben de touwtjes goed in handen, zijn flexibel en benutten de leertijd effectief. Het team is op de hoogte van het gedachtegoed van Marzano waarin de voornaamste gedachte is: "de leraar doet er toe".

4. Positieve aspecten zijn van belang.

Alle leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.

Onze school

De leerkrachten betrekken de leerlingen zoveel als mogelijk (mede afhankelijk van leeftijd) bij de analyse van de toetsresultaten, zij stimuleren de leerlingen tot doorzettingsvermogen en moedigen hen aan om met eigen ideeën te komen. De leerkrachten gaan op zoek naar de talenten en kwaliteiten van de kinderen in hun groep.

5. Ouders en leerkrachten worden als ervaringsdeskundigen en partners gezien/constructieve samenwerking.

Alle leerkrachten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.

Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of al is gedaan. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt.

Onze school

Ouders worden regelmatig op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van hun kind. Dat is in ieder geval 3 keer per jaar. Verder is in het zorgdocument beschreven op welke wijze ouders betrokken worden bij de besluitvorming over hun kind. De school probeert waar mogelijk de ouders te betrekken bij het onderwijsproces. Daarbij hebben wij tot doel om het onderwijs dat in de klas plaats vindt op een redelijke wijze thuis verder te laten gaan. Daarnaast worden de ouders betrokken als er sprake is van het opstellen van een ontwikkelingsperspectief.

In ontwikkeling:

De school werkt hard aan het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Ook de schoolcultuur krijgt aandacht, waarbij moet worden gewerkt aan het voorkomen van "eilanden" binnen de school. Intervisie en collegiale klassenbezoeken zullen hieraan kunnen bijdragen.

6. Doelgericht werken

Alle leerkrachten benoemen hoge, reële doelen voor de lange termijn (einde schooljaar) en voor de korte termijn (tussendoelen). Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's. De doelen bepalen de onderwijsbehoeften van de individuele leerling en/of de groep.

De school formuleert doelen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

Onze school

Op onze school werken wij opbrengstgericht. In de praktijk vertaalt zich dit naar de doelen die wij op schoolniveau hanteren. In de leerjaren werken wij met de streefscores van de vaardigheidsniveaus. In voorkomende situaties bepalen wij de doelen op leerlingniveau. Wij werken dan met een ontwikkelingsperspectief voor de leerling. Aan de leerlingen wordt het dagelijkse lesdoel door de leerkracht zichtbaar gemaakt op het whitebord.

7. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Alle leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben. Leraren reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders en collega's en zijn in staat hun eigen ondersteuningsbehoeften te formuleren.

Onze school

Op onze school werken we volgens de principes van DIM (Directe Instructie Model) in alle leerjaren. In de klassen maken we dit zichtbaar met bijvoorbeeld whiteborden waarop de doelen van de dag geschreven worden. Dit is vastgelegd in een werkwijzer DIM.

Ouders worden op de hoogte gebracht van de indeling in het subniveau in het groepsplan en worden erbij betrokken indien hun kind wisselt van subgroep.

3.D. Preventieve en licht curatieve interventies

In ons samenwerkingsverband is afgesproken dat alle scholen preventieve en licht curatieve interventies in kunnen zetten voor leerlingen die dat nodig hebben binnen de basisondersteuning.

Hieronder een overzicht van de interventies die alle scholen kunnen bieden en daaronder de interventies die onze school aanvullend biedt.

Onderwijsbehoeften van leerlingen	Preventieve en licht curatieve interventies
Een positief pedagogisch klimaat	Op alle scholen werken leerkrachten aan een gezamenlijk gedragen (positief pedagogisch) schoolklimaat. Er zijn school- en groepsregels opgesteld. Leerkrachten en leerlingen zijn bekend met deze regels en deze regels worden gehandhaafd.
	Op onze school: Werken we met methode Leestijl en vanuit deze methode hanteren onze schoolregels. Daarnaast worden in de groepen klassenregels gemaakt met de leerlingen. Ook in school hanteren we algemene regels, zoals hoe er groepsgewijs gebruik gemaakt moet worden van het trappenhuis en de schoolingangen.
Ondersteuning van leerlingen met een behoefte aan een voorspelbare leeromgeving	Op alle scholen hanteren leerkrachten een gestructureerd klassenmanagement. Leerkrachten kunnen onder andere de volgende interventies in zetten: <ul style="list-style-type: none"> - Werken met een stappenplan: wat, wanneer en met wie. - Vrije situaties (gym, speelplein) voorbespreken met leerlingen. - Heldere afspraken maken over mogelijkheid van time-out. - Betrekken van ouders bij (de voorbereiding van) situaties buiten het reguliere programma, zoals kamp, schoolreisje, excursies.
	Op onze school: Indien een leerling een time out nodig heeft is binnen onze school de afspraak dat deze leerling wordt geplaatst in een andere groep (met werk). Komend schooljaar komen tot school –en groepsregels Aan het begin van het schooljaar wordt door de leerkrachten van groep 8 een informatieavond gehouden waarin ook specifiek aan

	<p>de orde komt wat de kinderen en ouders van de jaarlijkse werkweek kunnen verwachten. Tegen de tijd dat de werkweek nadert worden ouders geïnformeerd over de op werkweek geldende regels.</p> <p>Tijdens uitstapjes wordt aan ouders gevraagd of zij bereid zijn mee te gaan.</p>
Ondersteuning van leerlingen met een eigen leerlijn, omdat ze het niveau van 1F niet halen	<p>Op alle scholen kunnen leerkrachten omgaan met verschillen tussen leerlingen. Leerkrachten kunnen onder andere de volgende interventies inzetten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werken met extra instructie, van concreet via symbolisch naar complex. - Diagnosticerend onderwijzen. - Rekening houden met de leerbehoefte en leerstijl van de leerling. - Werken met taak- of tempodifferentiatie. - Zorgdragen voor succeservaringen bij de leerling.
	<p>Op onze school:</p> <p>De intern begeleider stelt eventueel met hulp van een externe deskundige een eigen leerlijn voor de kinderen op die het niveau van 1F niet halen, omdat zij een zwaardere ondersteuningsbehoefte hebben en meer instructie-afhankelijk zijn. In het groepsplan wordt deze categorie leerlingen aangemerkt als leerling in een aparte subgroep en krijgt deze leerling instructie op het eigen niveau van de leerkracht.</p>
Ondersteuning van leerlingen met behoefte aan een uitdagende, verdiepende leeromgeving die verder gaat dan het huidige curriculum	<p>Op alle scholen kunnen leerkrachten een afgestemd aanbod inzetten voor deze leerlingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De school beschikt over een protocol om leerlingen te herkennen die meer- of hoogbegaafd zijn. - De school beschikt over opdrachten om de leerling creatief en kritisch uit te dagen. - De school beschikt over een rijke leeromgeving (extra materialen, middelen, onderzoeksmogelijkheden, inzet ICT).
	<p>Op onze school:</p> <p>Beschikken wij over een gevarieerd aanbod op het gebied van rekenen om de meerbegaafde leerlingen uit te dagen.</p>
Ondersteuning van leerlingen met behoefte aan oplossingsgerichte, gedragsinterventie technieken	<p>Op alle scholen beschikken leerkrachten over interventies om tegemoet te komen aan enkelvoudige (lichte) ondersteuningsbehoeften op het gebied van gedrag. De leerkrachten werken met het ABC-model om leerlingen feedback te geven op hun gedrag en ze te stimuleren tot gedragsverandering. De school beschikt over enkele relevante programma's (zoals Kanjer, een SoVa-training). Daarnaast kunnen leerkrachten gedragsregulatie-technieken inzetten, zoals 'stop-denk-doe'.</p>
	<p>Op onze school:</p>

	De school werkt momenteel met de lessen van Leefstijl. En volgt de leerlingen met SCOL.
Ondersteuning van leerlingen met een ondersteunings-behoefte op het gebied van motoriek	Op alle scholen zijn de leerkrachten in staat om verschillende hulpmiddelen/ICT in te zetten. Sommige scholen kunnen motorische remedial teaching inzetten als onderdeel van de basisondersteuning.
	Op onze school: Onze school beschikt over vakleerkrachten gymnastiek voor de groepen 1-8. Wanneer hetzij door de vakleerkrachten gymnastiek, hetzij door de groepsleerkracht wordt gesignaleerd dat er voor een leerling extra ondersteuning op motorisch gebied nodig is, dan doorverwijzing naar onze motorial remedial teacher.
Ondersteuning van leerlingen met een ondersteunings-behoefte bij het leren leren	Op alle scholen signaleren de leerkrachten leerlingen die ondersteuning nodig hebben bij executieve functies. <ul style="list-style-type: none"> - Leerkrachten beschikken over verschillende interventies om het leren leren te bevorderen, zoals het leren van flexibiliteit, timemanagement, planning. - De leerkrachten kunnen interventies inzetten, gericht op het beheersen van emoties (werken met een thermometer, buitenspelen met een kaart).
	Op onze school: Wij zijn op dit terrein in ontwikkeling. Een aantal leerkrachten en de intern begeleider van de onderbouw willen zich gaan verdiepen in de executieve functies.
Vroegtijdige signalering leer-, opgroei- en opvoedproblemen	Op alle scholen is diagnostische expertise aanwezig om tijdig leer-, opgroei- en opvoedproblemen van leerlingen te signaleren. Dat betekent dat leerkrachten regelmatig leerlingen observeren, zowel in de klas als op het schoolplein. Daarnaast hebben leerkrachten regelmatig contact met ouders om over de ontwikkeling van hun zoon/dochter te praten. De school onderhoudt contacten met schoolmaatschappelijk werk en indien wenselijk met CJG of politie.
	Op onze school: Wij werken zeer nauw samen met onze schoolmaatschappelijk werker en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het komt op onze school regelmatig voor dat er sprake is van een benarde thuissituatie. De leerkrachten zijn hier alert op en bij signalen die in deze richting wijzen, schakelen zij de intern begeleider en/of schoolmaatschappelijk werker in en de ouders worden uitgenodigd voor een gesprek. Daarnaast onderhouden zowel de leerkrachten als intern begeleiders de contacten met de ouders over de ontwikkeling van de leerlingen.

Ondersteuning van leerlingen met een ondersteunings-behoefte aan passend leesonderwijs	<p>Alle scholen maken gebruik van de protocollen zoals die door het Steunpunt Dyslexie zijn ontwikkeld (als steunbron):</p> <ul style="list-style-type: none"> - protocol Dyslexie groep 1 en 2 (2010) - protocol Dyslexie groep 3 (2011) - protocol Dyslexie groep 4 (2011) - protocol Leesproblemen en dyslexie groep 5 t/m 8 (2011).
	<p>Op onze school: Onze school beschikt over een dyslexieprotocol en werkt conform dit protocol. Daarbij werkt onze school samen met Onderwijszorg Nederland (ONL) voor zowel de vaststelling van dyslexie als voor de behandeling van dyslexie.</p>
Ondersteuning van leerlingen met een ondersteunings-behoefte aan passend reken- en wiskunde-onderwijs	<p>Alle scholen maken gebruik van het protocol Dyscalculie zoals dit landelijk is ontwikkeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - protocol Ernstige Reken- en Wiskundeproblemen/Dyscalculie (2011)
	<p>Op onze school: Er is een leerkracht in opleiding voor rekenspecialist. Uit overleg met het HCO is gebleken dat dyscalculie nauwelijks is vast te stellen, waardoor een verklaring nog niet te realiseren valt. Wij hebben geen leerlingen met vastgestelde dyscalculie.</p>
Ondersteuning van leerlingen die ziek zijn en tijdelijk niet naar school kunnen	<p>Alle scholen werken conform de volgende afspraak: Wanneer een leerling als gevolg van ziekte het onderwijs op school niet kan volgen, zorgt de school ervoor dat de leerling waar mogelijk toch schooltaken kan uitvoeren en contact houdt met de eigen groep. De school zet zich in om verzorging op school mogelijk te maken waardoor de leerling zo spoedig mogelijk weer lessen op school kan volgen. Hierbij kan ondersteuning gevraagd worden bij HCO-Onderwijs aan Zieke Leerlingen en bij de Kinderthuiszorg. Zie ook de Handreiking zieke leerlingen in het onderwijs www.sppoh.nl.</p>
	<p>Op onze school: De school heeft ervaring met leerlingen met diabetes. De school anticipeert op uitval van deze leerlingen en werkt nauw samen met de ouders. Indien nodig schakelen wij Onderwijs Ziek Leerlingen (OZL) in van het HCO.</p>

4. Extra ondersteuning in de school

EXTRA ONDERSTEUNING SCHOOLNIVEAU

TABEL 1

Onderwijsbehoeften van leerlingen	Specifieke kennis en kunde	Opleiding/werkervaring	Inzet en zichtbaarheid
Domeinen			
Cognitieve ontwikkeling	Geen		
Didactische ontwikkeling	1 leerkracht in opleiding tot rekenspecialist		Na afronding van de opleiding inzet in de middenbouw en mee werken aan het opzetten van een rekenbeleid
Spraak, taal en communicatie	Geen		
Werkhouding motivatie, doorzettingsvermogen, leren leren, werktempo, zelfstandigheid	Geen		
Sociaal-emotionele ontwikkeling en gedrag	geen		
Lichamelijke, motorische, zintuiglijke ontwikkeling	1 leerkracht Motorische remedial teaching	fysiotherapeut	Ingezet voor 3 dagen per week

EXTRA ONDERSTEUNING IN SAMENWERKING MET PARTNERS

TABEL 2

Organisatie	Functie/deskundigheid	Inzet en zichtbaarheid
HCO	Psycholoog/Orthopedagoog	Wordt ingehuurd voor het doen van individueel onderzoek bij leerlingen
Xtra+	Schoolmaatschappelijk werk	De smw'er is 1,5 dag beschikbaar voor de school en aanwezig bij het MDO. De smw is elke week een middag op school aanwezig met een inloopsprekuren.
ONL	Dyslexiespecialist/orthopedagoog	Inzet mbt het vaststellen van dyslexie en het begeleiden van

		groepjes leerlingen (1 dag per week)

5. Overzicht protocollen

Protocollen	Beschikbaar (ja/nee/wanneer wel)
pestprotocol	Op het netwerk van onze school
meldcode kindermishandeling (landelijk model)	Op het netwerk van onze school en tevens beschikbaar via onze smw-er
de veilige school	
risico-inventarisaties (landelijk model)	De RIE is beschikbaar via Arbomeester
protocol voor medisch handelen	Beschikbaar op ons netwerk en tevens op Sharepoint van de SCOH
protocol voor overlijden/rouwverwerking	Beschikbaar op ons netwerk en tevens op Sharepoint van de SCOH

6. Ondersteuningsvoorzieningen

Fysieke toegankelijkheid
Er zijn geen voorzieningen binnen onze school
Digitale toegankelijkheid
De school beschikt over een aantal tablets per groep. Op dit moment draait er een pilot voor dyslectische leerlingen met de Lex-app van Lexima. Indien er mogelijk sprake wordt van een langdurig zieke leerling kunnen wij een beroep doen op ondersteuning vanuit het HCO-OZL voor een tijdelijke voorziening met Klassencontact.

7. Ontwikkelplan

In deze laatste paragraaf beschrijft de school de ambities van het schoolteam voor de verdere ontwikkeling van passend onderwijs voor over vier jaar en de concrete doelen voor het komende schooljaar. Die doelen worden zoveel mogelijk SMART beschreven. Indien de school gebruik heeft gemaakt van de hgw-scan/zelf-evaluatie, dan bieden de uitkomsten van deze evaluaties waarschijnlijk aanknopingspunten voor verdere professionalisering, versterking van de basisondersteuning en/of ambities in het kader van extra ondersteuning op schoolniveau.

Indien de school de ontwikkelplannen in het kader van passend onderwijs al heeft beschreven in het schoolplan, dan wordt daar met een link naar verwezen.

Ambities voor de periode van vier jaar en concrete doelen voor komend schooljaar	
Ambities voor 2017-2021	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraken maken omtrent dyscalculie - Opleiden van een taalspecialist en leesspecialist - Teamscholing inzetten met betrekking tot woordenschatonderwijs (4-takt)
Schooljaar 2017-2018	<ul style="list-style-type: none"> - Komen tot school- en groepsregels - Afspraken maken over een gedragsladder/incidentladder - Opleiden van een rekenspecialist - Aanstellen van een gedragsspecialist - Starten met een nieuw observatiesysteem voor de groepen 1 en 2 - Het verfijnen van de groepsplannen - Vanaf februari wordt gestart met preventie van leesproblemen in de groepen 1 en 2